

prima instanță: N. Mazur
instanța de apel: V. Pruteanu, A. Gavrilița, L. Popova

nr. 2ra-2051/15

ÎNCHEIERE

30 septembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Tamara Chișca-Doneva
Valentina Clevadi

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Leonid Struțu, reprezentat de avocatul Vladimir Covali și Valentin Neaga și Ludmila Neaga

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii Comerciale Române Chișinău Societate pe Acțiuni împotriva lui Valentin Neaga, Ludmila Neaga și Leonid Struțu cu privire la încasarea datoriei și acțiunea reconvențională a lui Leonid Struțu împotriva Băncii Comerciale Române Chișinău Societate pe Acțiuni cu privire la rezilierea contractului de fidejusiune

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2015 prin care au fost respinse apelurile declarate de Valentin Neaga, Ludmila Neaga și Leonid Struțu și menținută hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 16 decembrie 2014, prin care a fost admisă acțiunea și respinsă acțiunea reconvențională

constată:

La 05 august 2015, BCR Chișinău SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valentin Neaga, Ludmila Neaga și Leonid Struțu cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii a invocat că în conformitate cu contractul de credit nr. 1768 din 16 octombrie 2007, Banca a acordat un credit pârâtului Valentin Neaga în mărime de 300000 lei, cu termen de rambursare până 15 octombrie 2012 și dobândă fluctuantă de 22% anuale.

Susține că în scopul asigurării creditului acordat, a fost încheiat contractul de fidejusiune nr. 1768 din 12 martie 2010, încheiat cu Leonid Struțu până la suma maximă în mărime de 257621,34 lei.

Afirmă că potrivit contractului de credit, Banca este în drept să aplice față de debitor o penalitate în mărime de 0.1% pe zi minim 10 lei din suma dobânzii neachitate, în cazul în care debitorul nu achită dobânda în termenul stabilit.

Menționează că pârâții Valentin Neaga și Leonid Struțu nu și-au onorat obligațiunile stabilite în contractul de credit, astfel la situația din 25 iulie 2013 a acumulat datorii în mărime totală de 257891,38 lei, după cum urmează: sold credit 166414,35 lei, dobânda – 90147,69 lei, penalitate la dobândă – 1329,34 lei.

Indică că având calitatea de creditor, la 19 iulie 2013, a notificat pârâții privind achitarea sumelor restante la credit, precum și a sumelor aferente la credit, însă ultimii nu au reacționat și achitat sumele pretinse.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 572, 576, 1236, 1146, 1156 Cod civil, art. 3 Legea taxei de stat, art. 5, 6, 42, 80, 166, 168 CPC, Hotărârea Plenului CSJ nr. 5 din 04 februarie 2005 cu privire la practica soluționării unor litigii ce rezultă din relațiile de credit bancar.

Solicită admiterea acțiunii, încasarea silită în mod solidar de la Valentin Neaga și Leonid Struțu în beneficiul Băncii Comerciale Române Chișinău SA a datoriei în sumă de 257621,34 lei în limita plafonului menționat în contractul de fidejusiune nr. 41768 din 12 martie 2010, iar restul datoriei în suma de 270,04 lei a încasa de la Valentin Neaga, încasarea în mod solidar de la Valentin și Leonid Struțu taxei de stat în mărime de 7728,64 lei, iar restul taxei de stat în mărime de 8,09 lei de la Valentin Neaga.

Prin acțiunea reconvențională împotriva BCR Chișinău SA, Leonid Struțu a solicitat declararea nulității contractului de fidejusiune.

În motivarea acțiunii a invocat că la 12 martie 2010, a fost semnat contractul de fidejusiune, prin care Banca și-a asumat obligația: să prezinte o copie a contractului de credit fidejursorului, să notifice fidejursorul despre neîndeplinirea de către debitor a obligațiilor de rambursare a creditului, de achitare a dobânzilor și altor plăți, conform contractului credit, să înmâneze fidejursorului actele care confirmă creanța împotriva debitorului, să transmită drepturile care asigură această creanță, din momentul îndeplinirii de către fidejursor a tuturor obligațiilor conform contractului de credit.

Susține că pe parcurs, s-a constatat că Banca de comun cu debitorul au întreprins un șir de acțiuni pentru a împiedica executarea obligațiilor contractuale de rambursare a creditului. Acțiuni care au fost petrecute prin tănuire de la debitorul ipotecar.

Menționează că Banca era obligată să întreprindă toate acțiunile necesare în asigurarea condițiilor de rambursare a creditului potrivit art. 25 Legea instituțiilor financiare, care statuează că administrarea instituțiilor financiare și operațiunile lor trebuie să fie efectuate în strictă conformitate cu principiile de administrare și principiile contabile recunoscute, cu cerințele legii și ale actelor normative emise de Banca Națională, iar art. 32 alin. (2) din aceeași lege, prevede că la acordarea creditelor, băncile urmăresc ca solicitanții să dea dovadă de credibilitate în ceea ce privește rambursarea acestora la scadență. În acest scop, băncile cer solicitanților garantarea creditelor în condițiile te prin regulamentele lor de creditare.

Afirmă că a solicitat administrației băncii să întreprindă toate măsurile de rigoare față de persoanele care subminează activitatea bancară să se ramburseze

creditul primit, iar obiectul contractului de fidejusiune să fie ridicat prin rezilierea contractului de fidejusiune din 24 decembrie 2008.

Menționează că prin răspunsul băncii din 25 septembrie 2013 nr. 1471 i-a fost încălcat dreptul prevăzut de lege în examinarea unei cereri, fapt care îi acordă dreptul enunțării rezilierii contractului de fidejusiune unilateral.

Remarcă că la întocmirea contractului de fidejusiune, fidejuserul a fost indus de către Bancă în eroare, deoarece nu i-a comunicat că debitorii, potrivit contractului de credit, sunt Valentin Nega și Ludmila Neaga, nu i s-a comunicat cum se va asigura gajul asupra bunului și de ce în cazul dat nu se trece în posesie a gajului așa cum prevede pct. 6.4 din contractual de credit, care indică că în cazul când valoarea gajului realizat nu acoperă în întregime datoria, pe care împrumutatul urmează să o achite, Banca are dreptul să-și satisfacă cerințele din contul altor bunuri sau drepturi patrimoniale ale împrumutatului, nu i s-a comunicat că la momentul încheierii contractului de fidejusiune debitorul nu-și onorat obligațiunile potrivit clauzelor contractuale, iar în cazul în care era corect informat de către Bancă, dânsul nu încheie contractul de fidejusiune.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 25, 32 Legea instituțiilor financiare, art. 8, 9, 227, 513, 514, 668, art. 734-737, 1162 Cod civil, art. 172, 173, 186, 238-241 CPC.

Prin hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 16 decembrie 2014 a fost admisă acțiunea, încasat de la Valentin Neaga, Ludmila Neaga și Leonid Struțu, în mod solidar, în beneficiul Băncii Comerciale Române suma datoriei de 257621,34 lei și taxa de stat achitată în mărime de 7728,64 lei, în sumă totală 265349,98 lei, încasat de la Valentin Neaga în beneficiul Băncii Comerciale Române suma datoriei de 270,04 lei și restul taxei de stat de 08,09 lei, în sumă totală 278,13 lei.

A fost respinsă cererea reconvențională a lui Leonid Struțu.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 martie 2015 a fost restituită cererea de apel declarată de Valentin Neaga și Ludmila Neaga.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 29 aprilie 2015 a fost admis recursul declarat de către Valentin Neaga și Ludmila Neaga, casată integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 martie 2015, cu restituirea pricinii la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2015 au fost respinse apelurile declarate de Valentin Neaga, Ludmila Neaga și Leonid Struțu și menținută hotărârea primei instanțe.

La 22 iunie 2015, Leonid Struțu, reprezentat de avocatul Vladimir Covali a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei recurate, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii BCR Chișinău SA.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Susține că instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces.

Relatează că dânsul are calitatea de fidejutor în litigiul respectiv, iar soția lui Natalia Galcovscaia nu a fost atrasă în proces de către instanță de judecată. Or, potrivit art. 24 alin. (2) Codul familiei, stipulează că soții răspund cu întreg patrimoniul lor pentru obligațiile care au fost asumate în interesul familiei, fie și numai de unul dintre ei, precum și pentru repararea prejudiciului cauzat ca urmare a săvârșirii de către ei a unei infracțiuni, dacă prin aceasta au sporit bunurile comune ale soților.

Invocă că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, ceea ce se echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, iar decizia urmează a fi casată cu rejudecarea din nou a cauzei în apel.

Menționează că în cererea de apel a invocat că potrivit art. 488 Cod civil, creditorul gajist care intenționează să-și exercite dreptul de gaj trebuie să notifice acest lucru debitorului creanței garantate și, după caz, debitorului gajist și terțului deținător al bunului gajat. După notificare, creditorul gajist depune la registrul în care a fost înregistrat gajul un preaviz, la care anexează dovada notificării debitorului gajist. Preavizul trebuie să indice mărimea creanței garantate, temeiul începerii urmăririi, dreptul pe care creditorul gajist intenționează să-l exercite, să conțină descrierea bunului gajat și somația ca debitorul gajist să transmită, în termenul acordat de creditorul gajist, bunul gajat. Preavizul se semnează de creditorul gajist. Termenul acordat de creditorul gajist pentru transmiterea bunului nu va fi mai mic de 10 zile pentru un bun mobil, de 20 de zile pentru un bun imobil și de 10 zile pentru un bun luat în posesiune spre a fi administrat, începând cu data înregistrării preavizului.

Iar potrivit art. 491 Cod civil, după ce a obținut în posesiune bunul gajat, creditorul gajist este îndreptățit, dacă a depus la registru un preaviz în modul prevăzut la art. 488 alin. (2), să procedeze la vânzarea, prin negocieri directe, prin tender sau prin licitație publică, a bunului gajat, fără nici o întârziere nejustificată, contra unui preț comercial rezonabil și în interesul major al debitorului gajist.

Remarcă că în cazul când valoarea gajului realizat nu acoperă datoria, pe care împrumutatul urmează să o achite, Banca are dreptul să-și satisfacă cerințele din contul altor bunuri sau drepturi patrimoniale ale împrumutatului.

Susține că părțile semnatare au convenit de comun că în cazul în care împrumutatul nu achită în termen și volum deplin 2 rate consecutive din credit și/sau dobânda aferentă pentru 2 luni de zile conform prevederilor stabilite de pct. 3.2 și 4.3 din prezentul contract, termenul final de rambursare a creditului, dobânzilor și a altor plăți survine după 5 zile din data neachitării celei de-a doua rate. În acest caz, Banca urmează să satisfacă cerințele din contul garanțiilor indicate în pct. 6.1 al prezentului contract, în modul stabilit de legislația în vigoare.

Remarcă că pe parcursul examinării cauzei, s-a constatat că Banca de comun cu debitorul au întreprins un șir de acțiuni pentru a împiedica executarea obligațiilor contractuale de rambursare a creditului, acțiuni care au fost petrecute prin tănuire de la debitorul ipotecar: ignorarea prevederilor conținute în pct. 6.1 b și pct. 6.1 d din Contractul de împrumut, care prevede că asigurarea riscului financiar de neplata ratelor din credit și a dobânzilor aferente la Compania de

Asigurare „Asterra Grup” SA, până la concurența sumei de 317000 lei și asigurarea CASCO a bunului gajat împotriva tuturor riscurilor, cu cesionarea poliței de asigurare, în favoarea băncii, precum și nerespectarea clauzei contractuale conținute în pct. 11.5 din Contractul de împrumut, care indică că părțile semnatare au convenit de comun că în cazul în care împrumutatul nu achită în termen și volum deplin 2 rate consecutive din credit și sau dobânda aferentă pentru 2 luni de zile conform prevederilor stabilite de pct. 3.2 și 4.3 din prezentul contract, termenul final de rambursare a creditului, dobânzilor și a altor plăți survine după 5 zile din data neachitării celei de-a doua rate. În acest caz, Banca urmează să-și satisfacă cerințele din contul garanțiilor indicate în pct. 6.1 al prezentului contract, în modul stabilit de legislația în vigoare.

La momentul încheierii contractului de fidejusiune potrivit pct. 11.5, BCR urma să rezilieze contractul de împrumut și să-și satisfacă cerințele din contul garanțiilor invocate în pct. 6.1 din contractul de împrumut.

Remarcă că voința lui la semnarea actelor juridice menționate a fost viciată prin inducerea în eroare de către Valentin Neaga și BCR.

Invocă prevederilor art. 1155 Cod civil, care statuează că obligația creditorului de a-l informa pe fidejutor apare chiar din momentul negocierii contractului de fidejusiune și se menține pe toată perioada de acțiune a acestuia. Creditorul trebuie să furnizeze informațiile despre conținutul (drepturile și obligațiile corelative) raportului obligațional, despre termenul și condiția în care a fost asumată obligația, modul de executare, periodicitatea executării obligațiilor succesive etc. Dacă părțile raportului obligațional operează modificări fără a-l informa pe fidejutor pentru ca acesta să-și dea acordul de a menține garanția, ultimul, în condițiile prevăzute de art. 1167 alin. (2), poate invoca temeiul de stingere a fidejusiunii.

Indică că în cazul în care dânsul era corect informat de către Bancă, nu ar fi încheiat contractul de fidejusiune. Or, el nu cunoștea că deja la 04 martie 2008 sau cu doi ani înainte de încheierea contractului de fidejusiune, debitorul nu-și onorat obligațiunile, fapt constatat prin scrisorile - reclamație a băncii cu nr. 513 din 04 martie 2008, nr. 917 din 06 mai 2008, nr. 1578 din 12 august 2008, nr. 1810 din 05 septembrie 2008, nr. 2128 din 03 octombrie 2008, nr. 2653 din 03 decembrie 2008, nr. 214 din 04 februarie 2009.

Despre cele menționate, a aflat odată cu cererea de chemare în judecată, conștientizând că, de fapt, contractual de fidejusiune în speța dată nu este altceva decât substituirea contractului de împrumut prin inducerea în eroare a fidejutorului.

Mai notează că banca l-a notificat doar odată la 19 iulie 2013, prin scrisoarea nr. 1094 ori cu jumătate de lună anterior depunerii acțiunii.

La 21 iulie 2015, Valentin Neaga și Ludmila Neaga au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care au solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei recurate, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii BCR Chișinău SA.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Susține că primirea creditului, gajului sau altui venit și încasarea sumei datoriei formate în timpul căsătoriei, fiind proprietatea în devălmășie a soților, prevede răspunderea solidară a soților și este obligatorie atragerea soțului (soției) în calitate de copârât.

Recurenții fac referire la prevederile art. 2 alin. (2) din Codul familiei, art. 488, 481, 483 alin. (5) și 668 din Codul civil.

Menționează că obligațiile se consideră executate în mod corespunzător, dacă sunt respectate toate condițiile prevăzute în actul din care au luat naștere, precum ar fi cele privitoare la obiectul, subiectele, locul, timpul și modul de executare. Este important de menționat, că respectarea doar a unora din aceste condiții nu este suficientă pentru a considera obligația executată în mod corespunzător. Condițiile, cărora trebuie să corespundă executarea obligațiilor sunt determinate de lege sau contract.

Această cerință deși nu este prevăzută în mod expres, rezultă din conținutul art. 9 Cod civil, care obligă părțile să-și execute obligațiile, cu bună credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și bunele moravuri.

Indică că în cazul în care obligația își are izvorul din lege, este evident că executarea va fi considerată corespunzătoare, în ipoteza în care conținutul său nu va contraveni prevederilor legii sau a altor acte normative din care a luat naștere. Însă, în ipoteza în care obligația se va naște din contract, atunci ea va fi pasibilă de executare, dacă nu va contraveni atât contractului din care a luat naștere, cât și prevederilor imperative ale legii, ordinii publice și bunelor moravuri. Această regulă are menirea de a determina limitele în care voința juridică a părților trebuie să se circumscrie.

Mai notează că gajul fără depozitare asupra automobilului „Lexus EX300” procurat din resurse creditare, a fost admis ca garanție la valoarea de 243000 lei, în baza contractului de împrumut și gaj.

Mai mult decât atât, că automobilul menționat a fost asigurat, având asigurarea CASCO a bunului gajat împotriva tuturor riscurilor, cu cesionarea poliței de asigurare în favoarea băncii.

Menționează că părțile semnatare au convenit de comun acord, că în cazul în care împrumutatul nu achită în termen și volum deplin 2 rate consecutive din credit și sau dobânda aferentă pentru 2 luni de zile, conform prevederilor stabilite de pct. 3.2 și pct. 4.3 din prezentul contract, termenul final de rambursare a creditului, dobânzilor și a altor plăți survine după 5 zile din data neachitării celei de-a doua rate.

În acest caz Banca urma să se adreseze în instanța de judecată, începând cu aceste termene, dar nu în 2013. Deci, banca trebuia să-și satisfacă cerințele din contul garanțiilor indicate în pct. 6.1. al prezentului contract, în modul stabilit de legislația în vigoare.

Susține că Banca era obligată să întreprindă toate acțiunile necesare în asigurarea condițiilor de rambursare a creditului potrivit art. 25 Legea instituțiilor

financiare, care statuează că administrarea instituțiilor financiare și operațiunile lor trebuie să fie efectuate în strictă conformitate cu principiile de administrare și principiile contabile recunoscute, cu cerințele legii și ale actelor normative emise de Banca Națională, iar art. 32 alin. (2) din aceeași lege, prevede că la acordarea creditelor, băncile urmăresc ca solicitanții să dea dovadă de credibilitate în ceea ce privește rambursarea acestora la scadență.

La 29 septembrie 2015, Banca Comercială Română Chișinău SA a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat declararea recursurilor ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2015 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Leonid Struțu, reprezentat de avocatul Vladimir Covali și Valentin Neaga și Ludmila Neaga nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura

admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursurile declarate de Leonid Struțu, reprezentat de avocatul Vladimir Covali și Valentin Neaga și Ludmila Neaga, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Leonid Struțu, reprezentat de avocatul Vladimir Covali și Valentin Neaga și Ludmila Neaga ca inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursurile declarate de Leonid Struțu, reprezentat de avocatul Vladimir Covali și Valentin Neaga și Ludmila Neaga se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Valentina Clevadi